Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 17 december 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Civilrättsligt samarbete — Förordning (EG) nr 805/2004 — Europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar — Krav för intygande — Gäldenärens rättigheter — Förnyad prövning av en dom”

I mål C-300/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Hof van beroep te Antwerpen (appellationsdomstolen i Antwerpen, Belgien) genom beslut av den 16 juni 2014, som inkom till domstolen den 20 juni 2014, i målet

Imtech Marine Belgium NV

mot

Radio Hellenic SA,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden på tredje avdelningen L. Bay Larsen, tillförordnad ordförande på fjärde avdelningen, samt domarna J. Malenovský, M. Safjan (referent), A. Prechal och K. Jürimäe,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Belgiens regering, genom C. Pochet, J.-C. Halleux och L. Van den Broeck, samtliga i egenskap av ombud,

— Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

— Portugals regering, genom L. Inez Fernandes och E. Pedrosa, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom G. Wils och A.-M. Rouchaud-Joët, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 8 september 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: nederländska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 19.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, s. 15).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Imtech Marine Belgium NV (nedan kallat Imtech Marine), med säte i Belgien, och Radio Hellenic SA (nedan kallat Radio Hellenic), med säte i Grekland. Målet avser Imtech Marines ansökan om intygande som europeisk exekutionstitel, i den mening som avses i förordning nr 805/2004, av en tredskodom avseende betalning av en fordran jämte straffavgift och dröjsmålsränta.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 44/2001

3 I artikel 34.2 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1) föreskrivs att en dom inte ska erkännas om ”svaranden inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräcklig tid och på ett lämpligt sätt för att kunna förbereda sitt svaromål, såvida inte svaranden haft möjlighet att överklaga domen, men underlåtit detta”.

Förordning nr 805/2004

4 Skälen 10–14, 18 och 19 i förordning nr 805/2004 har följande lydelse:

”(10) Om en domstol i en medlemsstat har meddelat en dom avseende en obestridd fordran utan att gäldenären har deltagit i domstolsförfarandet, är det ofrånkomligt att ett avskaffande av alla kontroller i verkställighetsmedlemsstaten bör åtföljas och vara beroende av att det finns en tillräcklig garanti för att rätten att gå i svaromål iakttas.

(11) Denna förordning syftar till att främja de grundläggande rättigheterna och tar hänsyn till de principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna [nedan kallad stadgan]. Denna förordning syftar särskilt till att säkerställa att rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 47 i stadgan iakttas fullt ut.

(12) Miniminormer bör fastställas för de förfaranden som leder fram till domen, så att det kan säkerställas att gäldenären, i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att denne kan förbereda sitt svaromål, informeras om domstolsförfarandet, om kraven på att aktivt delta i domstolsförfarandet för att bestrida fordran och om följderna av att inte delta i domstolsförfarandet.

(13) Med hänsyn till skillnaderna mellan medlemsstaternas civilprocessrättsliga regler, särskilt reglerna om delgivning av handlingar, är det nödvändigt att definitionen av dessa miniminormer är specifik och detaljerad. I synnerhet kan delgivningssätt som bygger på en juridisk fiktion med avseende på uppfyllandet av dessa miniminormer inte betraktas som tillräckliga för intygande av att en dom är en europeisk exekutionstitel.

(14) Alla de delgivningssätt som förtecknas i artiklarna 13 och 14 kännetecknas av antingen fullständig säkerhet (artikel 13) eller en mycket hög grad av sannolikhet (artikel 14) att den handling som delges har nått sin adressat. I den andra kategorin bör en dom intygas vara en europeisk exekutionstitel endast om den medlemsstat som meddelat domen har inrättat en lämplig mekanism som ger gäldenären rätt att ansöka om fullständig förnyad prövning av domen enligt villkoren i artikel 19 i de undantagsfall, trots uppfyllelse av artikel 14, då handlingen inte har nått sin adressat.

…

(18) Det ömsesidiga förtroendet för rättskipningen i medlemsstaterna motiverar att en domstol i en medlemsstat bedömer huruvida alla villkor för ett intyg om en europeisk exekutionstitel är uppfyllda, i syfte att göra det möjligt att verkställa en dom i alla övriga medlemsstater utan att det i den medlemsstat där domen skall verkställas behöver prövas om de processuella miniminormerna har tillämpats korrekt.

(19) Denna förordning innebär ingen skyldighet för medlemsstaterna att anpassa sin nationella lagstiftning till de processuella miniminormerna. Den ger dem ett incitament att göra det, eftersom möjligheten att verkställa domar effektivare och snabbare i andra medlemsstater endast kan utnyttjas om miniminormerna är uppfyllda.”

5 I artikel 6 i förordningen, som har rubriken ”Krav för intyg om europeisk exekutionstitel” föreskrivs följande:

”1. En dom avseende en obestridd fordran som har meddelats i en medlemsstat skall vid varje ansökan till den domstol som har meddelat domen intygas vara en europeisk exekutionstitel, om

a) domen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten, och

b) domen inte strider mot reglerna om domstolsbehörighet i kapitel II avsnitt 3 och 6 i förordning (EG) nr 44/2001, och

c) domstolsförfarandena i ursprungsmedlemsstaten uppfyllde kraven i kapitel III, när en fordran är obestridd i den mening som avses i artikel 3.1 b eller c,

d) domen meddelades i den medlemsstat där gäldenären hade sin hemvist i den mening som avses i artikel 59 i förordning (EG) nr 44/2001, i fall där

— en fordran är obestridd i den mening som avses i artikel 3.1 b eller c, och

— rör ett avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför dennes affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, och

— gäldenären är konsumenten.”

6 Artikel 9 i förordning nr 805/2004, med rubriken ”Utfärdande av intyget om europeisk exekutionstitel” har följande lydelse:

”1. Intyget om en europeisk exekutionstitel skall utfärdas med hjälp av standardformuläret i bilaga I.

2. Ett intyg om en europeisk exekutionstitel skall utfärdas på det språk som domen är avfattad på.”

7 I artikel 10 i förordningen, som har rubriken ”Rättelse eller återkallelse av intyget om europeisk exekutionstitel”, stadgas följande:

”1. Intyget om europeisk exekutionstitel skall på ansökan till den domstol som meddelat domen

a) rättas till, om det på grund av ett skrivfel eller liknande föreligger bristande överensstämmelse mellan domen och intyget,

b) återkallas, när det är uppenbart att intyget beviljades felaktigt med beaktande av de krav som fastställs i denna förordning.

2. Lagstiftningen i ursprungsmedlemsstaten skall tillämpas vid rättelse och återkallelse av intyget om europeisk exekutionstitel.

3. En ansökan om rättelse eller återkallelse av ett intyg om europeisk exekutionstitel får göras med hjälp av standardformuläret i bilaga VI.

4. Utfärdandet av ett intyg om europeisk exekutionstitel får inte överklagas.”

8 I artikel 13 i förordning nr 805/2004 med rubriken ”Delgivning med bevis på att gäldenären mottagit handlingen”, föreskrivs följande:

1. Stämningsansökan eller motsvarande handling får ha delgivits gäldenären på ett av följande sätt:

a) Personlig delgivning genom att gäldenären undertecknar ett mottagningsbevis med angivande av datum för mottagandet.

b) Personlig delgivning genom att den behöriga person som delgivit handlingen undertecknar ett dokument där det anges att gäldenären mottagit denna eller utan stöd i lagen vägrat att ta emot den, samt datum för detta.

c) Delgivning per post genom att gäldenären undertecknar och skickar tillbaka ett mottagningsbevis med angivande av datum för mottagandet.

d) Delgivning på elektronisk väg, t.ex. fax eller e-post, där gäldenären undertecknar och skickar tillbaka ett mottagningsbevis med angivande av datum för mottagandet.

2. En kallelse till domstolsförhandling får ha delgivits gäldenären i enlighet med punkt 1 eller muntligen vid en tidigare domstolsförhandling avseende samma fordran, varvid delgivningen skall framgå av protokollet från den tidigare domstolsförhandlingen.”

9 Artikel 14 i förordning nr 805/2004, med rubriken ”Delgivning utan bevis på att gäldenären mottagit handlingen”, har följande lydelse:

”1. Stämningsansökan eller motsvarande handling samt varje kallelse till domstolsförhandling får även ha delgivits gäldenären på något av följande sätt:

a) Personlig delgivning på gäldenärens personliga adress till personer som bor i samma hushåll som gäldenären eller är anställda där.

b) Personlig delgivning i gäldenärens företagslokaler till personer som är anställda av gäldenären, i de fall där gäldenären är egenföretagare och i de fall gäldenären är en juridisk person.

c) Handlingen läggs i gäldenärens brevlåda.

d) Handlingen deponeras på ett postkontor eller hos behöriga myndigheter och en skriftlig underrättelse om att så har skett lämnas i gäldenärens brevlåda, om den skriftliga underrättelsen klart och tydligt anger att det rör sig om en domstolshandling eller att den har den rättsverkan att delgivning anses ha skett och att tidsfrister har börjat löpa.

e) Delgivning per post utan intyg enligt punkt 3, när gäldenären har sin adress i ursprungsmedlemsstaten.

f) Delgivning på elektronisk väg med automatisk bekräftelse av att delgivningen verkställts, under förutsättning att gäldenären i förväg uttryckligen har godkänt detta delgivningssätt.

2. Vid tillämpning av denna förordning skall delgivning enligt punkt 1 inte vara tillåten om gäldenärens adress inte med säkerhet är känd.

3. Delgivning enligt punkt 1 a–d skall intygas genom

a) ett dokument, undertecknat av den behöriga person som delgivit handlingen, där det anges

i) vilket sätt som använts för delgivning,

ii) datum för delgivningen, och

iii) när handlingen delgivits någon annan person än gäldenären, namnet på denne och i vilket förhållande denne står till gäldenären,

eller

b) ett mottagningsbevis från den delgivna personen i fall som avses i punkt 1 a och b.”

10 Artikel 19 i förordningen, som har rubriken ”Miniminormer för att få förnyad prövning i undantagsfall”, har följande lydelse:

”1. Förutom att artiklarna 13–18 skall uppfyllas, gäller även att en dom endast kan intygas vara en europeisk exekutionstitel, om gäldenären enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning har rätt att ansöka om förnyad prövning av domen, när

a) i) stämningsansökan eller motsvarande handling eller, i förekommande fall, en kallelse till domstolsförhandling har delgivits gäldenären på något av de sätt som föreskrivs i artikel 14, och

ii) delgivning utan gäldenärens förskyllan inte har skett i så god tid att denne hade möjlighet att förbereda sitt svaromål,

eller

b) gäldenären utan egen förskyllan har varit förhindrad att bestrida fordran på grund av force majeure eller exceptionella omständigheter, l

förutsatt att gäldenären i vilketdera fallet vidtar åtgärder utan dröjsmål.

2. Denna artikel påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att bevilja förnyad prövning av domen under mer generösa villkor än de som anges i punkt 1. ”

11 I artikel 21 i förordning nr 805/2004, med rubriken ”Hinder för verkställighet”, föreskrivs följande:

”1. Verkställighet skall på gäldenärens ansökan vägras av den behöriga domstolen i verkställighetsmedlemsstaten, om den dom som intygas vara en europeisk exekutionstitel är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en medlemsstat eller i tredje land, om

a) den tidigare domen meddelades rörande samma sak och mellan samma parter, och

b) den tidigare domen meddelades i verkställighetsmedlemsstaten eller uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i verkställighetsmedlemsstaten, och

c) den omständighet som gör domarna oförenliga inte åberopades och inte kunde ha åberopats som en invändning under domstolsförfarandet i ursprungsmedlemsstaten.

2. Domen eller intyget om europeisk exekutionstitel får aldrig omprövas i sak i verkställighetsmedlemsstaten.”

12 Enligt artikel 30 i förordningen, med rubriken ”Information om rättsmedel, språk och myndigheter”, gäller följande:

”1. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om

a) de förfaranden för rättelse och återkallelse av domar som avses i artikel 10.2 och för förnyad prövning som avses i artikel 19.1.”

…”

Belgisk rätt

13 I artikel 50 i domstolsprocesslagen (code judiciaire) föreskrivs följande:

”Preklusionsfrister får inte förkortas eller förlängas, inte ens med parternas samtycke, med undantag för de fall och på de villkor som föreskrivs i lag.

Om den föreskrivna fristen för överklagande eller begäran om återvinning i artiklarna 1048, 1051 och 1253c leden c och d börjar och slutar under rättsferier, förlängs den fram till den femtonde dagen i det efterföljande rättsåret”.

14 I artikel 55 i domstolsprocesslagen föreskrivs följande:

”Om det i lag föreskrivs att de frister som beviljas en part som varken har hemvist eller stadigvarande vistas i Belgien eller har delgivningsadress där ska förlängas, ska förlängningen vara

1) 15 dagar, om parten är bosatt i en angränsande land eller i Förenade konungariket Storbritannien [och Nordirland],

2) 30 dagar, om parten är bosatt i ett annat land i Europa, och

3) 80 dagar, om parten är bosatt någon annanstans i världen.”

15 I artikel 860 i nämnda lag stadgas följande:

”Oberoende av vilken formföreskrift som inte har iakttagits eller som har iakttagits på ett felaktigt sätt, får ingen processhandling ogiltigförklaras om det inte uttryckligen föreskrivs i lag.

De frister som föreskrivs för att väcka talan är preklusionsfrister.

Övriga frister är bara preklusionsfrister om det föreskrivs i lag.”.

16 Artikel 1047 i samma lag har följande lydelse:

”Det kan begäras återvinning av alla tredskodomar, om inte annat förskrivs i lag.

…”

17 I artikel 1048 i domstolsprocesslagen föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar de tidsfrister som fastställts i överstatliga och internationella bestämmelser, ska fristen för att begära återvinning vara en månad från och med delgivningen av domen eller från och med att den delgavs i enlighet med artikel 792 andra och tredje stycket.

Om den utevarande parten varken har hemvist eller stadigvarande vistas i Belgien eller har delgivningsadress där, ska fristen för att begära återvinning förlängas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 55.”

18 I artikel 1051 i domstolsprocesslagen föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar de tidsfrister som fastställts i överstatliga och internationella bestämmelser, ska fristen för att överklaga vara en månad från och med delgivningen av domen eller från och med att den delgavs i enlighet med artikel 792 andra och tredje stycket.

Denna tidsfrist börjar löpa vid den tidpunkt då beslutet delges även för den part som har begärt att delgivning ska ske.

Om en av parterna som har delgetts eller på vars begäran beslutet har delgetts varken har hemvist eller stadigvarande vistas i Belgien eller har delgivningsadress där, ska fristen för att överklaga förlängas i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 55.

…”

Bakgrund till det nationella målet och tolkningsfrågorna

19 Imtech Marine utförde flera tjänster för Radio Hellenic, för vilka Radio Hellenic skulle betala 23 506,99 euro. Enligt Imtech Marines allmänna villkor skulle det erläggas en straffavgift på 10 procent jämte dröjsmålsränta med 12 procent per år vid betalningsunderlåtenhet.

20 Trots flera påminnelser fullgjorde inte Radio Hellenic sin betalningsskyldighet.

21 Genom stämning som delgavs den 25 mars 2013 väckte Imtech Marine talan vid Rechtbank van koophandel te Antwerpen (handelsrätten i Antwerpen, Belgien) och yrkade att Radio Hellenic skulle förpliktas att betala den utestående fordran och att domen härom med stöd av förordning nr 805/2004 skulle intygas vara en europeisk exekutionstitel. Genom dom av den 5 juni 2013 fann nämnda domstol att talan kunde prövas i sak och biföll delvis denna. Radio Hellenic förpliktades

genom tredskodom att betala 23 506,99 euro jämte en straffavgift på 10 procent och dröjsmålsränta. Nämnda domstol fann dock inte att den kunde intyga att denna dom var en europeisk exekutionstitel då det saknas bestämmelser härvidlag i belgisk rätt.

22 Den 3 september 2013 överklagade Imtech Marine denna dom till den hänskjutande domstolen. I överklagandet yrkade Imtech Marine att den dom som skulle meddelas skulle intygas vara en europeisk exekutionstitel i den mening som avses i förordning nr 805/2004.

23 Den hänskjutande domstolen har påpekat att det är en öppen fråga huruvida belgisk rätt är förenlig med kraven i artikel 19 i förordning nr 805/2004 och detsamma gäller rörande vilka uppgifter som ankommer på domstolen respektive kansliet vad beträffar intygandet att en dom är en europeisk exekutionstitel. Den nationella lagstiftarens passivitet skapar rättsosäkerhet för de som berörs. Trots att förordningen är direkt tillämplig är belgiska domstolar ovilliga att göra sådana intyganden.

24 Den hänskjutande domstolen har särskilt, vad beträffar förfarandet för förnyad prövning i artikel 19.1 i förordning nr 805/2004, påpekat att fristen för att angripa en tredskodom i belgisk rätt kan löpa ut innan gäldenären har kunnat utnyttja denna möjlighet.

25 Under dessa omständigheter beslutade Hof van Beroep te Antwerpen (appellationsdomstolen i Antwerpen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Innebär en underlåtelse att tillämpa förordning nr 805/2004 direkt ett åsidosättande av artikel 288 FEUF, eftersom

a) den belgiska lagstiftaren har underlåtit att införliva denna förordning med belgisk rätt, och

b) den belgiska lagstiftaren har underlåtit – även om det finns möjlighet att begära återvinning av och överklaga tredskodomar i belgisk rätt – att införa ett förfarande för förnyad prövning?

2) Om den första frågan besvaras nekande: Hur ska begreppet ”förnyad prövning av domen” i den mening som avses i artikel 19.1 i förordningen [nr 805/2004] förstås, mot bakgrund av att en unionsförordning är direkt tillämplig? Ska det endast ske en förnyad prövning när stämningsansökan eller motsvarande handling har delgetts eller tillkännagetts på något av de sätt som avses i artikel 14 i förordning nr 805/2004, med andra ord utan bevis för att handlingarna har mottagits? Kan det anses att belgisk rätt uppfyller kriteriet om ”förnyad prövning” i artikel 19.1 i förordningen nr 805/2004, genom att det redan finns tillräckliga garantier härvidlag då det finns en möjlighet till förnyad prövning av tredskodomar enligt artikel 1047 och följande artiklar i domstolsprocesslagen och en möjlighet att överklaga enligt artikel 1050 och följande artiklar i lagen?

3) Ger artikel 50 i den belgiska domstolsprocesslagen, enligt vilken de preklusionsfrister som anges i artiklarna 860 andra stycket, 55 och 1048 i domstolsprocesslagen kan förlängas vid force majeure eller exceptionella omständigheter som gäldenären inte har kunnat påverka, ett tillräckligt skydd i den mening som avses i artikel 19.1 b i förordning nr 805/2004?

4) Är intygandet som europeisk exekutionstitel med avseende på obestridda fordringar ett domstolsavgörande varom yrkande ska framföras i stämningsansökan? Om svaret är ja: ska då en domare intyga att avgörandet är en europeisk exekutionstitel eller ska domstolens kansli göra detta?

Om svaret är nekande: Kan det ankomma på domstolens kansli att intyga att avgöranden utgör en europeisk exekutionstitel?

5) Såvida intygande som europeisk exekutionstitel inte är ett domstolsavgörande, kan då en kärande – som inte har yrkat om en europeisk exekutionstitel i stämningsansökan – senare, efter det att avgörandet vunnit laga kraft, begära att kansliet ska intyga att det utgör en europeisk exekutionstitel?”

26 En begäran om upplysningar riktades till den hänskjutande domstolen den 7 augusti 2014 och besvarades av denna den 16 oktober 2014.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

27 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 19 i förordning nr 805/2004 jämförd med artikel 288 FEUF ska tolkas så, att bestämmelsen ålägger medlemsstaterna att i nationell rätt införa ett sådant förfarande för förnyad prövning som avses i artikel 19.

28 I artikel 19 i förordning nr 805/2004 föreskrivs att en dom endast kan intygas vara en europeisk exekutionstitel om gäldenären enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning har rätt att ansöka om förnyad prövning av den berörda domen. Enligt skäl 19 i förordning nr 805/2004 innebär inte förordningen någon skyldighet för medlemsstaterna att anpassa sin nationella lagstiftning till de processuella miniminormerna i förordningen och det föreskrivs således inte heller att det ska införas ett särskilt förfarande för förnyad prövning i den mening som avses i artikel 19.

29 Den enda konsekvensen av att det saknas ett förfarande för förnyad prövning är, vilket föreskrivs i artikel 19 i förordning 805/2004, att det är omöjligt att intyga en dom som en europeisk exekutionstitel enligt de krav som anges i denna bestämmelse.

30 Under dessa omständigheter – och oberoende av skyldigheten i artikel 30.1 a i förordningen att meddela kommissionen de förfaranden för förnyad prövning som i förekommande fall stadgas i nationell rätt – kan en medlemsstat som väljer att inte anpassa sin lagstiftning enligt bestämmelserna i förordningen inte härigenom åsidosätta artikel 288 FEUF.

31 Den första frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 19 i förordning nr 805/2004, jämförd med artikel 288 FEUF, ska tolkas så, att den inte ålägger medlemsstaterna att i nationell rätt införa ett förfarande för förnyad prövning i den mening som avses i nämnda artikel 19.

Den andra och den tredje frågan

32 Den hänskjutande domstolen önskar med den andra och den tredje frågan få klarhet i vilka krav som enligt artikel 19.1 i förordning nr 805/2004 ska vara uppfyllda för intygandet av en tredskodom som europeisk exekutionstitel.

33 I artikel 19.1 i förordning nr 805/2004 föreskrivs att i de situationer som avses i punkt 1 a och b i denna artikel kan en dom intygas vara en europeisk exekutionstitel endast om gäldenären enligt ursprungsmedlemsstatens lagstiftning har rätt att ansöka om förnyad prövning av den berörda domen.

34 Den situation som avses i artikel 19.1 a i förordning nr 805/2004 är den att stämningsansökan eller motsvarande handling har delgivits gäldenären på något av de sätt som föreskrivs i artikel 14 men att delgivning utan gäldenärens förskyllan emellertid inte har skett i så god tid att denne hade möjlighet att förbereda sitt svaromål.

35 Domstolen erinrar om att den situation som föreskrivs i artikel 19.1 b i förordning nr 805/2004 – att gäldenären utan egen förskyllan varit förhindrad att bestrida fordran på grund av force majeure eller exceptionella omständigheter – omfattas av denna bestämmelse. Det kan även vara fråga om en situation där hindret består till en tidpunkt då fristen för att angripa den berörda domen har börjat löpa.

36 Även om medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning kunde ha infört ett särskilt förfarande för förnyad prövning av domar i de situationer som avses i artikel 19.1 a och b i förordning nr 805/2004 kan det dock inte uteslutas att de förfaranden som fanns i en medlemsstat innan förordningen trädde i kraft möjliggör för gäldenären att ansöka om en sådan prövning. Utan att det påverkar medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 30.1 a i förordningen att meddela dessa förfaranden till kommissionen medför, den omständigheten att alla delar av förordningen är bindande, enligt artikel 288 FEUF, en skyldighet för den domstol som handlägger en ansökan om intygande att pröva om det krav som härvidlag föreskrivs i artikel 19.1 i samma förordning är uppfyllt, det vill säga om nationell lagstiftning faktiskt och undantagslöst möjliggör en ansökan om förnyad prövning av den berörda domen i dessa situationer.

37 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 24 i förslaget till avgörande kan det vara fråga om rättsmedel som ger tillräckliga garantier för att säkerställa gäldenärens rätt till försvar och rätt till en rättvis rättegång, vilka anges i skäl 10 och 11 i förordning nr 805/2004, eftersom unionsrätten inte reglerar förfarandet för förnyad prövning och eftersom förordning nr 805/2004 uttryckligen hänvisar till ursprungsmedlemsstatens lagstiftning.

38 För att säkerställa gäldenärens rätt till försvar och rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 47.2 i stadgan ska de berörda rättsmedlen, för att utgöra ett förfarande för förnyad prövning i den mening som avses i artikel 19.1 i förordning nr 805/2004, tolkad mot bakgrund av skäl 14 i denna förordning, för det första möjliggöra en fullständig förnyad prövning, rättsligt och faktiskt, av domen.

39 För det andra ska nämnda rättsmedel möjliggöra för gäldenären – om denne åberopar en av de situationer som avses i artikel 19.1 a och b i denna förordning – att ansöka om en sådan förnyad prövning efter det att de ordinära frister som föreskrivs i nationell rätt för att begära återvinning av eller överklaga domen har löpt ut. Så är bland annat fallet om det i nationell rätt föreskrivs en möjlighet att förlänga dessa frister på så sätt att dessa börjar löpa på nytt, tidigast från den dag då gäldemären faktiskt har beretts möjlighet att ta del av innehållet i domen eller att utnyttja ett rättsmedel.

40 För att specifikt iaktta kraven i artikel 19.1 b i förordning nr 805/2004 ska nationell lagstiftning möjliggöra en förlängning av fristerna, både vid force majeure och vid exceptionella omständigheter, som gäldenären inte kan påverka och utan gäldenärens förskyllan, eftersom det i bestämmelsen görs en åtskillnad mellan dessa två begrepp.

41 Det framgår av de upplysningar som har lämnats av den hänskjutande domstolen att det i den belgiska rättsordningen i princip finns två rättsmedel för att angripa en dom av det slag som avses i det nationella målet, det vill säga begäran om återvinning, som särskilt avser tredskodomar, enligt artikel 1047 och följande artiklar i domstolsprocesslagen och överklagande enligt artikel 1050 och följande artiklar i domstolsprocesslagen. Det ankommer på den hänskjutande domstolen, som ensam är behörig att tolka bestämmelserna i nationell rätt, att dra konsekvenserna av den tolkning av artikel 19.1 i förordning nr 805/2004 som getts i punkterna 38–40 i denna dom och ta ställning till om nationell lagstiftning uppfyller de miniminormer för förfarandet som anges i denna bestämmelse. I en sådan situation och om samtliga nödvändiga villkor härvidlag är uppfyllda ankommer det på den hänskjutande domstolen att företa intygandet.

42 Mot denna bakgrund ska den andra och den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 19.1 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att för att en tredskodom ska kunna intygas vara en europeisk exekutionstitel ska den domstol till vilken en sådan begäran riktas säkerställa att nationell lagstiftning, faktiskt och undantagslöst, möjliggör en fullständig förnyad prövning, faktiskt och rättsligt, av en sådan dom i de två situationer som anges i denna bestämmelse och att nationell lagstiftning möjliggör att fristerna för att angripa en dom avseende en obestridd fordran förlängs, inte endast vid force majeure utan även vid andra exceptionella omständigheter som gäldenären inte har kunnat påverka och vilka hindrat denne från att bestrida fordran.

Den fjärde och den femte frågan

43 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde och femte frågan, som ska prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 6 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att intygandet av en dom som europeisk exekutionstitel är en handling av rättskipningskaraktär och därför förbehållen domare och huruvida yrkande härom ska ha framställts i stämningsansökan.

44 I artikel 6.1 i förordning nr 805/2004 föreskrivs att en ansökan om intygande som europeisk exekutionstitel av en dom avseende en obestridd fordran ska riktas till den domstol som har meddelat domen utan att det preciseras vem vid denna domstol som är behörig att göra intygandet.

45 Mot bakgrund av systematiken i förordning nr 805/2004 är det möjligt att göra en åtskillnad mellan intygandet i egentlig mening av en dom som europeisk exekutionstitel och det formella utfärdandet av intyget som avses i artikel 9 förordningen. Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 52 i förslaget till avgörande är utfärdandet av intyget, efter det att beslut fattats om intygande av att domen är en europeisk exekutionstitel, inte nödvändigtvis något som domstolen måste göra, utan kan anförtros åt domstolens kansli.

46 Intygandet i egentlig mening kräver däremot en domstolsprövning av att de villkor som föreskrivs i förordning nr 805/2004 är uppfyllda.

47 De rättsliga kvalifikationer som en domare besitter är nämligen nödvändiga för att korrekt kunna pröva – i en situation med osäkerhet vad beträffar iakttagandet av de miniminormer som ska säkerställa gäldenärens rätt till försvar och en rättvis rättegång – de nationella rättsmedlen i enlighet med punkterna 38–40 i denna dom. För övrigt kan bara en domstol i den mening som avses i artikel 267 FEUF säkerställa, genom en begäran om förhandsavgörande vid EU-domstolen, att de miniminormer som föreskrivs i förordning nr 805/2004 tolkas och tillämpas enhetligt i Europeiska unionen.

48 Vad beträffar frågan huruvida ett yrkande om intygande av en dom som europeisk exekutionstitel måste framställas i stämningsansökan, föreskrivs det i artikel 6 i förordning nr 805/2004 att en dom avseende en obestridd fordran som har meddelats i en medlemsstat vid ansökan, när som helst, till den domstol som har meddelat domen ska intygas vara en europeisk exekutionstitel.

49 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 56 i förslaget till avgörande skulle det vidare vara meningslöst att kräva att yrkandet om intygande ska framställas i stämningsansökan, eftersom man vid den tidpunkten ännu inte kan veta om fordran kommer att bestridas och följaktligen inte heller huruvida den dom som meddelas i slutet av förfarandet kommer att uppfylla de nödvändiga villkoren för att kunna intygas vara en europeisk exekutionstitel.

50 Mot denna bakgrund ska den fjärde och den femte frågan besvaras enligt följande. Artikel 6 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att det enbart ankommer på domare att intyga att en dom är en europeisk exekutionstitel, varom ansökan kan göras vid varje tidpunkt.

Rättegångskostnader

51 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) **Artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar jämförd med artikel 288 FEUF ska tolkas så, att den inte ålägger medlemsstaterna att i nationell rätt införa ett förfarande för förnyad prövning i den mening som avses i nämnda artikel 19.**

2) **Artikel 19.1 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att för att en tredskodom ska kunna intygas vara en europeisk exekutionstitel ska den domstol till vilken en sådan begäran riktas säkerställa att nationell lagstiftning faktiskt och undantagslöst möjliggör en fullständig förnyad prövning, rättsligt och faktiskt, av en sådan dom i de två situationer som anges i denna bestämmelse och att nationell lagstiftning möjliggör att fristerna för att angripa en dom avseende en obestridd fordran förlängs, inte endast vid force majeure utan även på grund av andra exceptionella omständigheter som gäldenären inte har kunnat påverka och vilka har hindrat denne från att bestrida fordran.**

3) **Artikel 6 i förordning 805/2004 ska tolkas så, att det enbart ankommer på domare att intyga att en dom är en europeisk exekutionstitel, varom ansökan kan göras vid varje tidpunkt.**

Underskrifter